

1. Fingridin Kantaverkon kehittäminen.

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Kustannusarvio:

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Sähköenergian turvaaminen kaikissa olosuhteissa vaatii pikaisesti Pohjois-Karjalan alueella kantaverkon kapasiteetin ja kantokyvyn ennakoivaa uudelleen tarkastelua. Entistä suuremmat tuuli- ja aurinkoenergian tuotannot luovat kantaverkolle mittavat haasteet. Jotta Pohjois-Karjalan elinkeinoelämä voi kehittää toimintaansa ja investointejaan ja alueelle voi sijoittua suurempia uusinvestointeja, on sähköverkon infrastruktuuri pidettävä toimintakykyisenä ja turvattava riittävä sähkönsiirtokyky. Nykyistä 110 kV kantaverkon siirtokapasiteettia Huutokoskelta Joensuuhun on vahvistettava tai muutettava 400 kV kantaverkoksi mahdollisimman pian. Lähivuosina on tarpeen tarkastella ja tehdä tarvittavat päätökset 400 kV kantaverkon laajentamista koko Itä-Suomen kantaverkon osalle myös etelään ja pohjoisen suuntiin Joensuusta.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2026-2030

2. Joensuun lentoyhteyksien säilyttäminen ja palvelutason turvaaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Lentoliikenteen kehittämishankkeet

Kustannusarvio: 3,5–4 M€ / vuosi

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Toimivat lentoliikenneyhteydet ovat Pohjois-Karjalan elinvoimalle ja erityisesti maakunnan vientiteollisuudelle ja yritysten toimintaedellytyksille välttämätön edellytys. Lentorahtitoiminnan kehittämiseen myös Joensuun lentokentän alueella on edellytyksiä. Lentokenttä tukee myös sen ympärillä olevan alueen kehittymistä, kun yritykset tavoittelevat lyhyitä etäisyyksiä liikkumisessa ja tuotteiden tai komponenttien liikuttamisessa (esim. Välikankaalle sijoittuvat vientiyritykset).

Säännöllinen reittilentoliikenne alueen tarpeisiin sopivine aikatauluineen ja jatkoyhteyksineen on turvattava. Vuorojen lukumäärän ja kapasiteetin on oltava riittäviä. Palvelutasoa on kehitettävä ja kysyntää aktivoitava jatkuvasti. Maakuntaan suuntautuvaa, erityisesti kansainvälistä matkailua (kongressit, tapahtumat), on edistettävä määrätietoisesti. Säännöllinen ja toimiva lentoliikenne on edellytys matkailulle sekä alueen innovatiiviselle ja kansainväliselle elinkeinotoiminnalle sekä uusien kansainvälisten yritysten sijoittumiseen Joensuun seudulle. Tavoitteeksi tulee ottaa matkustajamäärien nostaminen vähintään 200 000 matkustajaan per vuosi (vuonna 2012 oli 146 197 matkustajaa), jossa Joensuun lentoasema on siirtynyt etulinjassa sähköiseen lentoliikenteeseen.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: Jatkuva vuodasta 2025 alkaen

3. Vt 9 parantaminen Ylämyllyn kohdalla

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)
Saavutettavuuden parantaminen / maantieliikenteen kehittäminen

Kustannusarvio: noin. 50 milj €

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Valtatien 9 yhteysväli Kuopiosta Joensuuhun (126 km) on maakuntakeskusten välinen maanteiden pääväylä ja osa valtakunnallisesti tärkeää poikittaisyhteyttä Turusta Niiralan raja-asemalle. Tieosuus kuuluu kattavaan TEN-verkkoon ja pääväylien II tasoluokkaan. Tieosuuden liikennöitävyyttä haittaa tasoliittymien turvallisuuspuutteet ja liikenteen sujuvuuspuutteet. Vt 9 kehittämisen päälinjat Ylämyllyn kohdalla on kuvattu Pohjois-karjalan maakuntakaavassa 2040.

Kehitysväliille valmistui toimenpideselvitys lokakuussa 2020 ja tiesuunnitelmaa on laadittu vuosien 2022–2025 aikana Väyläviraston, ELY-keskuksen ja Liperin kunnan toimesta. Vt 9 parantamisen. Tiesuunnitelma Ylämyllyn kohdalla valmistuu tämänhetkisen arvion mukaan alkuvuodesta 2026, jonka jälkeen se on etenemässä hyväksymiskäsittelyyn.

Hankkeen tavoitteena on VT 9 liikenneturvallisuuden ja sujuvan liikennöinnin lisäksi tukea ja parantaa liikenteen palvelutasoa, alueiden kehittämistä, matkojen ja palvelujen palvelutasoa sekä ympäristölle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Hanke tukee valtakunnallisesti erityisesti saavutettavuuden ja tehokkuuden tavoitteita. Hanke parantaa Ylämyllyn ja koko Joensuun seudun elinvoimaisuutta, vetovoimaisuutta ja mahdollistaa Ylämyllyn alueen kaavoituksen ja maankäytön kehittymisen ydinalueella. Hankkeen myötä paranee alueen liikenneturvallisuus sekä valtatien etelä- ja pohjoispuolen maankäytön välinen yhteys ajoneuvoliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilynkin osalta.

Suunnitelmassa on osoitettu toimenpiteitä myös kunnan katuverkkoon, minkä vuoksi kunnan alustava maksuosuus hankkeen kokonaiskustannuksista on n. 5,5 milj. euroa. Kunnan lopullista rahoitusosuutta tarkasteltaessa tulee huomioida kunnan taloudelliset resurssit.

Hanke sisältyi Valtion väyläverkon vuosien 2022-2029 investointiohjelman hankekoriin 1B, mutta poistettiin Valtion väyläverkon investointiohjelman 2025-2032 1A korista. Vt 9 parantaminen Ylämyllyn kohdalla tulisi saada nostettua Valtion väyläverkon investointiohjelman vuosille 2026-2033 1A koriin.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2027-2029.

4. Länteen suuntautuvan henkilöjunaliikenteen sekä lähijunaliikenteen kehittäminen Joensuun kaupunkiseudulla

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Saavutettavuuden parantaminen / Rataverkon ja junaliikenteen kehittäminen

Kustannusarvio:

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Liperin läpi kulkee Länteen kaksi rautatieyhteyttä Varkauden kautta Pieksämäelle ja toinen Outokummun kautta Siilinjärvelle - Henkilöliikennettä on tällä hetkellä vain Pieksämäen rataosuudella, mutta tavarajunaliikennettä on molemmilla rataosuuksilla runsaasti raskaine puutavarajunineen.

Henkilöjunaliikenteen kehittäminen

Joensuun seudun ja koko Itä-Suomen kanalta on elintärkeä tärkeä pitää yllä ja kehittää Joensuusta Pieksämäelle suuntautuvaa henkilöjunaliikennettä, joka tukee myös kestävästä kehityksestä ja kestävästä liikkumisen tavoitteita. Länteen Pieksämäelle suuntautuvan henkilöjunaliikenteeseen tulisi saada nykyistä enemmän vuoroja ja uusi asianmukainen kalusto. Tällä hetkellä vuorotarjonta on riittämätön ja kalusto ei sovellu kaukoliikenteeseen. Joensuu-Kontiomäki ja Joensuu-Varkaus-Pieksämäki välisillä rataosuuksilla on valtakunnan eniten tavaratonneja, minkä vuoksi kyseiset rataosuudet tulisi saada sähköistettyä. Sähköistys palvelisi myös henkilöjunaliikennettä.

Joensuun kaupunkiseudun henkilöjunaliikennettä voisi kehittää myös ns. älykkään automaattijunan pohjalta. Kaikilla Joensuun seudun lähijunaliikenteen asema- ja seisakealueille tulisi lisäksi huomioida pyöräilyn ja junan yhdistäminen mm. vaunuvarauksin ja liityntäpysäkkijärjestelyin. Uutena lähijunaliikenteen asemana tulisi tarkastella Ylämyllyä.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2026-2032.

5. Valtatien 476 kehittäminen välillä Heinävesi-Liperi osana Savonlinna-Heinävesi-Liperi-Koli laatu- ja matkailukäytävää

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Saavutettavuuden parantaminen

Kustannusarvio: Mt 476 10 milj €

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa 9.10.2024 hyväksymän palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Liperin ja Heinäveden alueellinen sosiaali- ja terveyspalvelujen sote-keskus sijaitsee Liperissä, joka luo maantie **476** osuudelle uutta lisäpainetta nostaa maantiesuuden laatu- ja turvallisuustasoa.

Heinävesi-Liperi välisellä maantie 476 osuudella on erityistä merkitystä myös osana Savonlinna – Heinävesi (Valamo) Liperi - Koli matkailukäytävää niin elinkeinoelämän, teollisuuden kuin matkailun näkökulmasta ollen osa laajempaa Pohjoisen Saimaan matkailun ja elinkeinon edistämistä.

Mt 476 tieosuuden liikenneturvallisuuden parantaminen ja peruskorjaus Välillä Heinävesi-Liperi, osana Savonlinna – Heinävesi (Valamo) Liperi - Koli matkailukäytävää sekä alueellisen sosiaali- ja terveyspalvelujen sote-keskustoiminnan turvaamiseksi tulisikin nostaa Valtion väyläverkon investointiohjelman 2026-2033 1A koriin.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2025-2032

6. Vesiliikenteen ja vesistömatkailun kehittäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Vesiliikenteen kehittämishankkeet

Kustannusarvio: 0,2 M€

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Liperin Kirkkolahden veneilysatamaan johtava väylä alkaa Oriveden Ukonselältä. Orivedeltä on lyhyet yhteydet niin Pyhäselälle kuin valtakunnallisesti tunnetulle maisemareitille, Heinäveden reitille. Väylä kulkee etelä-pohjoissuunnassa Siikasaaren ja Niinikkosaaren välistä Liperin Kirkkolahdelle. Väylän eteläosan kulkusyvyys on veneilykartoissa 2,4 m ja pohjoisosan Kantoniemestä pohjoiseen 1,2 m (4,5 kilometriä). Todellinen väylän kulkusyvyys on loppuosasta kuitenkin 2,4 metriä lukuun ottamatta 200 metrin matkaa Kantoniemen matalikon kohdalla. Väylä kuuluu väyläluokkaan VL5: paikallisveneväylät ja sen omistaa Väylävirasto. Väylä on merkitty kelluvilla turvalaitteilla ja kummeilla.

Maakuntakaavassa Kirkkolahden satama-alue on merkitty luokkaan LS1 (henkilöliikenteen satamaverkosto) ja sinne johtava laivaväylä merkinnällä, jossa väylän tavoitesyvyys on $\geq 2,4$ m.

Kantoniemen matalikon nykyisen väyläosan kulkusyvyys tulisi kasvattaa 1,2 metristä 2,4 metriin. Kantonimen tämänhetkinen syvyys (mataluus) on esteenä isompien veneiden kulkemiselle Liperin Kirkkolahdelle, jossa sijaitsee Liperin kirkonkylän vierasvenesatama. Jotta väylä saadaan avatuksi myös suuremmille aluksille, on sitä ruopattava Kantoniemen matalikon osalta. Lisäksi, jotta satama voisi palvella parhaiten matkailutarkoitusta, on veneilykarttojen syväysmerkintään saatava muutos.

Väylän syventäminen tukee monin tavoin kunnan kehittämistavoitteita ja koko pohjoisen Saimaan vesistömatkailua, mikä auttaisi nostamaan Kirkkolahden yhdeksi merkittävistä Pohjois-Saimaan vierasvenesatamista ja samalla houkuttelevaksi matkailualueeksi. Tällä hetkellä se, että isommilla veneillä ei pääse Liperiin rajoittaa matkailuliiketoiminnan kasvua. Tarpeeksi syvä reitti mahdollistaisi sekä itsenäisten matkailijoiden että risteilyliiketoimintaan liittyvän matkailijamäärien merkittävän lisääntymisen. Se toisi lisää elinvoimaa ja työpaikkoja paitsi itse satamaan myös sataman ympäristössä toimiviin muihin yrityksiin.

Satamaan on valmistunut vuonna 2023 uusi palvelurakennus, jossa on muun muassa vuokrattava kokoustila ja sauna sekä palvelut veneilijöille. Tilat ovat vierasveneilijöiden lisäksi myös muiden kuntalaisten ja esimerkiksi avantouimareiden käytössä. Palvelurakennuksen yhteyteen valmistui kesällä 2025 monitoimilaituri. Sekä palvelurakennus että monitoimilaituri ovat esteettömiä huomioiden myös alati kasvavan seniorimatkailun ja apuvälinein liikkuvat matkailijat. Alueen esteettömyys on herättänyt kiinnostusta myös kansainvälisissä matkanjärjestäjissä. Kunnan lisäksi myös liperiläiset yrittäjät ovat itse panostaneet vesistömatkailuun ja esimerkiksi Saariston puoti on käynnistänyt risteilytoiminnan Pyhäselällä aina Joensuuhun asti, ensin kokeiluun toisesta kesällä 2024 ja säännöllisin vuoroin kesällä 2025. Väylän syventäminen mahdollistaisi näille ja muille risteilyille uuden suunnan Pyhäselän selkien lisäksi. Kesä- ja tapahtumaravintola Summer on laajentanut tarjontaansa Kirkkolahden sataman rantamakasiinirakennuksessa, ja alueesta on muodostunut paikka monelle kesätapahtumalle.

Väylällä on merkitystä myös muulle elinkeinotoiminnalle, sillä Liperissä toimii esimerkiksi kaksi suurta veneiden talvisäilytykseen ja huoltoon erikoistunutta yritystä. Myös näiden yritysten liiketoimintaa helpottaisi, jos veneet voitaisiin nostaa muiden rantapaikkojen sijaan ylös Kirkkolahden satamassa, jossa on siihen soveltuvaa infraa, mutta jonne isommat veneet eivät matalikon vuoksi pääse.

Liperin kunta on panostanut merkittävästi väylän päässä olevaan Kirkkolahden alueeseen tunnistaen vesistömatkailun potentiaalin. Liperin kunnan alueella on myös merkittävää veneilyyn ja veneiden säilytykseen liittyvää liiketoimintaa, jonka kehittämisedellytyksiä ruoppaus myös parantaisi. Kokonaisuutena kyse on alueen elinvoimasta ja jatkokehittämisen mahdollistamisesta. Perusteet väylän ruoppaamiselle ovat esimerkiksi viiden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna painavammat ja Kantoniemen matalikon negatiiviset vaikutukset alueen kehittymiselle aiempaa näkyvämmät.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2026-2027.

7. Pääliikenneväylän yhteydessä olevan kevyenliikenneväylän rakentaminen liikenneturvallisuuden parantamishankkeena

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Saavutettavuuden parantaminen

Kustannusarvio: Mt 1,0 milj €

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Uuden 1,8 km pituisen kevyen liikenteenväylän rakentaminen Vt 9 Kuopiontien varteen välille vt 23 Varkaudentien risteys - Kontkalantie. Vilkasliikenteisen valtatievarresta puuttuu 1,8 kilometrin mittainen kevyenliikenteen väylä. Liperin kunta on vahvasti kehittänyt pyöräilyreittejä ja -olosuhteita, mistä osoituksena vuoden 2024 pyöräilykunta -tunnustus. Valtion väyläverkon osalta tärkein puuttuva kevyenliikenteen väylä on Kuopiontien varren 1,8 kilometrin puuttuva osuus, joka katkaisee Joensuu – Viinijärvi yhtenäisen kevyenliikenteen reitin.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2027-2029